

La Eugenesia Beethoven i el violí

Una sala de concert. Un públic tot orelles, que escolta; públic que l'arquet de l'artista transforma en una unitat compacta: en un **nosaltres**, en el fons del qual es dissolen tots els jos. Aquells jos dels quals sabem ja que son **odiabls**. (Quan serà que els psicòlegs ens donaran un estudi sobre la diferent **reagibilitat** dels éssers humans enfront de la música? Quan serà investigat el moment, l'instant en el qual hom **es lliura** a les ones que emanen dels instruments i per quin motiu aquest **es deixa endur** per un acord sentimental, el de mes enllà per un d'alegre i un tercer per un **fortíssimo**? Veu's aquí un bonic problema de psicologia experimental!)

Una sala de concert, hem dit; un gran artista toca una sonata de Beethoven. Allò que estem escoltant amb fruïció és l'obra, la creació artística del músic. Si volguéssim analitzar causalment el fenomen que acabem de descriure, hauríem d'arribar a la conclusió que l'obra ve determinada per l'instrument de corda que aquell senyor de llarga cabellera i frac rutilant té entre les seves mans. Aquesta seria, sens dubte, la manera de pensar d'un nen que per primera vegada sentís tocar música; i idèntica seria també la del primitiu. Instruments i artistes sens monstren com causants, ens semblen **causes** de la música.

Es clar que un judici semblant pecaria de tallacions. Darrera de l'obra, darrera de l'instrument i darrera de l'artista hi ha quelcom més: hi ha Beethoven, o la idea. Sense la idea, en aquest cas, sense Beethoven, seria impossible que el nostre amic l'artista ens toqués la sonata tan deliciosament bella... Sense aquesta idea suprapersonal de l'obra, la nostra **vivència** artística no fora possible.

Fervents de l'eugenesia, a vosaltres parlo: el violí, en el nostre exemple, és la vostra famosa **raça**. Qui toca l'instrument és l'ambient que a tots ens envolta. Sense música, el violí no ressonaria; sense un món circumdant, dins el qual evolucionar, la raça restaria muda, la raça seria impossible, la raça seria inhàbil per a crear cap cosa. Però sense un esperit suprapersonal, de què serveixen artista i instrument i raça?

Però veu's aquí que podem anar encara més lluny i escollir un altre símil força addient. Tinc davant el rei dels violins: un autèntic Stradivarius. Tinc bona oïda, refinada i sensible per a captar tota mena de ritmes; no obstant, no tinc memòria per a la melopea. No sé tocar cap instrument i el violí menys que cap altre. El Stradivarius en les meves mans vindria a ésser com és ara un rei sense vassalls i, per tant, no em serviria per a res.

Girem ara el nostre pensament vers aquell gran sord de la vella casa del carrer dels Espanyols Negres —frases espanyols que anys enrera havien tingut allí llur convent— de la imperial cutat de Viena: Ludwig van Beethoven. Beethoven era sord; era com un instrument que li manca una corda. I, no obstant, qué bé va saber tocar el seu propi violí, mancat d'una corda, la voluntat d'aquell home! Pel contrari, jo sento perfectament i no sóc capaç de crear ni el més petit motiu musical; i aquell home, que era sord, creava les obres més perfectes de música. Jo sóc fort i sa i ell era feble; si ell no hagués existit, la humanitat fora més pobra. Si em suprimissin a mi, que se li'n donaria al món? I malgrat tot, jo sóc el sa i ell el malalt... Enteneu bé el que vull dir, senyors fervents de l'eugenesia?

Un Stradivarius en les meves mans sols produiria xerrics cacofònics. En canvi, en mans d'un gran violinista i fins d'un violinista mediocre pot emetre sons divins. Una ma mestra sap extreure meravelloses simfonies fins d'un violí mancat de la quarta corda. Una cosa semblant s'esdevé en l'ordre del físic humà: una voluntat ferma arriba a obtenir rendiments humans normals i fins rendiments superiors, d'un cos feble, deficient i carregat d'inferioritats organiques. Pel contrari, el cos més sa i robust, el cos de més perfecta harmonia i beutat és incapaç de produir quelcom de valor si la persona que l'ha de manejar no sap manejar-lo.

Eugenesia, dieu. Visca l'Eugenesia! Estic amb vosaltres. Però només que si vosaltres doneu també amb mi un viscal: Un visca a l'esperit; un visca a la voluntat; un visca a la superació d'un mateix...

pel Dr. F. O. B.

